Ч. 175 Субота 6 (18) серпня 1894. Рік IV.

Виходить у Львові що дня (крім неділь і гр. кат. сьвят) о 5-ій годині по полудни.

Редакция і Адміністрация: улиця Чарнецкого ч. 8.

Письма приймають ся лиш франковані.

Рукописи звертають ся лиш на окреме жаданє і за зложенем оплати почтової.

Рекламациї невапечатані вільні від оплати почтової.

НАРОДНА ЧАСОПИСЬ

Додаток до „Ґазети Львівскої“.

Передплата у Львові в Адміністрациї „Ґазети Львівскої“ і в ц. к. Старостах на провінциї:
на цілий рік зр. 2·40
на пів року зр. 1·20
на чверть року „ —·60
місячно . . „ —·20
Поодиноке число 1 кр.

З почтовою пересилкою:
на цілий рік зр. 5·40
на пів року зр. 2·70
на чверть року зр. 1·35
місячно . . „ —·45
Поодиноке число 3 кр.

Хто робить заколот на Балканї?

Берлиньска Vossische Zeitung, знаюча добре відносини політичні і звичайно дуже добре поінформована ґазета, котра иногдї висказує погляди впливових кругів політичних в Берлинї, помістила під заголовком Der Störfried im Balkan замітну статию, в котрій коротко але ясно характеризує теперішне положенє Сербії і Болгариї та виказує, хто робить заколот на Балканї. Згадана ґазета пише:

„В Европі панував би сего лїта ідилїчний спокій, коли-б володітелї Сербії і Болгариї не старали ся о відміну. До анархістів добирають ся в інтересованих державах виїмковими законами; на дїтий на Балканї, що грають ся огнем, нема на жаль способу, годї їх як втихомирити, хоч їх робота носить в собі зародки небезпечних запутанин. Сербія уважала ся від давна краєм неспокою, заколотів партийних і передною сторожею Росиї на долїшнім Дунаю. В тім самім часї стала ся Болгария пристановишем мира, елементом постійного розвою і заборолом против росийского впливу. Ті відносини нараз змінили ся, і нинї треба з обавою глядїти на дальший хід тамошних подій. Зовсїм добре і слушно стало ся, що оба володїтелї, котрі в теперішнім своїм дїланю так дуже до себе подібні, обходили також і в однім часї роковини та взаїмно складали собі ґратуляциї.

Александер сербский обходив оногди вісїмнайцяті роковини своїх уродин: після конституциї став він повнолїтним і коли-б так не був присвоїв собі насильно свою власть замахом державним з 13 цьвітня минувшого року, був би оногди в законній дорозї позбув ся опікуньства. Він волїв сам скинути з себе пута, і завдяки радам свого батька, котрому все не стає гроший, а котрому реґентия не хотїла дати гроший з податків народу, щоби він їх програвав в заграничних домах гри, став ся Александер перед часом королем Сербії. Він зумів по майстерски зробити заколот в краю. Приішовши при помочи радикалів до власти, усунув він їх при помочи свого батька, зніс свобідну конституцию з 1888 р. а завів на її місце реакцийну з 1869 р., переговорював зі всїма партиями, щоби їх запрягти до державного воза, а наконець опинив ся при безпартийнім мінїстерстві. Попри то нема кінця кризам в мінїстерстві, а король Александер має охоту зробити з проводирем радикальної партиї, Пашичем знову умову, скоро лиш она — буде на руку его батькови. Поправдї, то Милян єсть володїтелем в Сербії, а коли він доси осягнув щасливо, що династия не може оперти ся на нїяку партию, що всї домагають ся заведеня на ново свобідної конституциї, коли гайдуцтво і полїтичне розбишацтво чим раз більше ширять ся — то се успіхи, якими не міг ще повеличати ся в так короткім часї якийсь сербский володїтель. Вчерашного дня, котрий в Нишу обходжено як можна найвеличавійше, сподївано ся якихсь особливих несподїванок; могли то бути якийсь новий замах державний, зміна мінїстерства, іменованє Миляна начальним командантом армії, ба навіть проголошенє інтриґантского митрополита Михайла іпецким патріярхом. Нїчо не стало ся і може бути, що Милян затрубив до відвороту, бо знає, що єго дім не має вже чого сподївати ся від Росиї, а Австрия дивить ся на розвій в Сербії з спокоєм сильного сусїда.

Признаний в Болгариї князь обходив оногди роковини свого семилїтного пановання. Хоч нема окремих справоздань о тім, то й тут не обійшло ся без офіцияльної радости, але не рівно щирійша була би она, коли-б послїдні три місяцї можна вимазати з болгарскої істориї. То лизанє ся Росиї, заведенє по усуненю Стамболова, то скомленє в поросї у ніг царя, власні висказп князя і виступленє на верх трох живчих в Росиї болгарских горлорізів, довели остаточно в Болгариї до сильного звороту. Коли кн. Фердинанд вернув з Карльсбаду до Софії, застав вже там заявленє правительственного органу „Народний Приятель“, в котрім дає ся Росиї безпосередну відправу, а там каже ся, що Болгари — то не Африканцї, котрі дадуть собою добровільно циганити або себе продавати. Упокореня, яке кн. Фердинанд добув собі від Росиї, не перебуде він нїколи; але заплатить за то престолом, котрий єму цар і без того хотїв відобрати, ставляючи за услівє, щоби він подякував а відтак ще раз дав ся вибрати. Не було сороміцкого услівя, як то, яке Росия поставила кн. Фердинандови, а „Сьвіт“, видко, добре поінформований, коли він за головну точку ставить виданє армії і відступленє обох портів Варна і Бурґас. То значить дати комусь кулаком межи очи, що можна зробити лиш чоловікови, для котрого не має ся нїякого пошановку, котрого хоче ся усунути. Але то й найлїпша відповідь на адресу тих жіночих впливів, що усунули такого Стамболова, котрому в Росиї бодай то признавали, що він тиран, але противно повен чести і такий, котрого треба поважати.

Теперішне мінїстерство Стоїлова і Начовича складає ся з людий незвичайно честних, але податливих. Але бо навіть і они виступа-

---

6)

Корея, Япан і Хіна.

(Після Ріхтгофена, Курзона, Ґемского, Вартеґґа і др.)

2. Япан.

Япаньскі острови. — Япанцї, їх походженє, характер, звичаї і обичаї. — Гаракірі. — Релїґія в Япанї. — Япаньскі женщини і вихованє дїтий. — Аіно або волохаті люди. — Токіо і послїдне землетрясенє. Йокагама Міяко. — Мікадо. — Минувшість і теперішність Япану. — Япаньска штука.

(Дальше).

Крім сьвятого вікна в хатї мають Аіни ще сьвятий пліт на дворі. Єсть то звичайний пліт з колів і хворосту, на котрім вішають голови з медведів і лисів та инші сьвяті річи. При тім плотї відбуває ся також празник медвежий, о котрім буде бесїда в низу. Замість давних тесаних божків, мають Аіни тепер лиш сьвяті річи, як мечі, луки, сагайдаки з намальованим на них сонцем і місяцем, звані „ікаюб“ і божі палицї „інабо“ або „інао“. Ті божі палицї мають у Аінів дуже велике значінє і мусять бути в кождій хатї. Представте собі наші плетені бичиска, тогди, коли они лише прилагоджують ся до плетеня, а будете мати найвірнїйший образ аінскої божої палицї. Суть то ліски на пів або на три чверти метра високі і поколені на тоненькі прутики аж до того місця, де їх треба брати в руку — от вам і божа палиця; сплетіть ті прутики, а буде наше плетене бичиско. Ті божі палицї висять в кождій хатї на стїнї і на сьвятім плотї.

Коли хто з Аінів умре, то насамперед ставлять перед него сакі і страву, щоби ще послїдний раз напив ся і наїв ся, відтак наряджують мерця, кладуть в деревляну домовину і спускають до гробу головами на всхід. Коли мерця вже закопують, то свояки кидають по грудцї землї на домовину. На гробі вбивають великий паль, а коли то був мужчина, то на пали затикають ще списа, а відтак справляють стипу. Давнїйше палено ще хату, в котрій хтось помер, але япаньске правительство тепер то заказало. А все-ж буває ще так, що хату мерця розбирають і несуть на его могилу та там палять.

Аіни вибирають собі самі свою старшину: начальника громади, що зве ся „отена“, судиїв і других урядників. Всякі злочини — найчастїйше буває тут лиш крадїж — карають ся в той спосіб, що злодїеви забирають часть або і все его майно, а він мусить відтак іти на жебри. За убийство розпинають злочинця серед улицї, ставлять коло него варту і так мусить він висїти розпнятий через кілька недїль. Від часу до часу відвяжуть его, погодують троха і знов розпинають. Крім того бють нераз злочинців палками, виривають їм нїздря і обрізують уха. Хто хоче доказати, що він невиноватий, то мусить носити в руцї розпалене зелїзо, або виймати що небудь з кипячої води; коли єму при тім нїчого не стане ся, то кажуть, що він не виноватий.

Найбільше сьвято у Аінів то медвежий празник, котрий відбуває ся у богатших людий що року в осени в вересню або жовтню. Медведя уважають Аіни за щось висшого від себе, за якогось бога і не називають его инакше, лиш „паном“, по аінски „кімні“. Під конець зими ловлять малого медведика, такого, що ще ссе і котрому матїр убили, приносять его до дому і там мусить плекати его жінка господаря таки власними грудьми як рідну дитину. Коли медвідь вже підросте, всаджають его до міцної деревляної клїтки і годують рибами. В осени, коли медвідь вже споро підріс, назначує господар день празника, украшує сьвяточно хату, понавішує в нїй сьвяту зброю та божі палицї і принесе споро горївки (сакі), а жінка наварить їсти. Тогди сходять ся гості, а всї у сьвяточній одежи сїдають в хатї коло огнища на матах, а господар убравши на голову деревляний вінець (звичайна наша ужевка сплетена в колїсце) сїдає посеред них, і тогди приносять перед хату клїтку з медве-

ють против всякого мирення ся з Росиєю, а найбільше мінiстер вiйни Петров. Кожда нова фракция, яка утворила ся, кожда нова часопись, що стала виходити, не хоче нічого й чути о российских услiвях, а навіть старий заговірник Драґан Цанков, скоро поверне з вигнаня, буде мусів числити ся з сим настроем народу. Собране буде розвязане, будуть розписанi новi вибори, а якi би они були, чи свобiднi, чи нi, то вискажуть лиш ту гадку: „Болгария сама для себе, не хочемо верховодства Росиї". Що князь не знав сего настрою свого народу, есть лиш доказом, як мало він спосiбний на самостiйного володiтеля в Болгариi. Він потребує крiпкої руки, котра би его вела і ним руководила, руки его матери і его жiнки ведуть лиш на згубу. Не треба зовсiм, щоби Стамболов був вибраний до собрания, не треба щоби він вевнув до правлiня. Его дiло, завдяки его дiяльности, есть в однiм взглядi забезпечене: Болгария дякує за российске ущасливлене, она хоче позiстати вiльною і в данiм случаю буде ступати до своєї самостiйности і почерез князя.

То есть наука з послiднiх днiв і она кидає тiнь на торжества в Софiї. Одно притiм замiтне: як в Болгариї так і Сербиї суть родичi злими дорадниками своїх дiтий; в Бiлградi т а т о Милян, в Софiї м а м а Климентина. Обоє дiлають в особистих або династичних iнтересах, але понад ними стоїть високо нарiд, котрий по не однiй блуканинi знайде остаточно добру дорогу.

Перегляд полiтичний.

Є. Вел. Цiсар, як доносять вiденьскi ґазети, виїде дня 1 вересня з Iшль на маневри межи Ляндскроною а Свитавою, вiдтак поїде до Львова, а опiсля звiдси до Надь-Марош. По маневрах на Угорщинi, котрi потревають вiд 17 до 20 вересня, поїде Монарха до Ґеделї.

Король сербский Александер розпочав дня 14 с. м. 18-ий рiк житя і тим став вже пiсля закона повнолiтним. День той обходжено дуже торжественно в цiлiй Сербiї. Кн. Фердинанд болгарский зложив королеви телеґрафiчно дуже сердечну ґратуляцию.

Köln. Ztg. звертає увагу на суперечнiсть у вiстях з Болгариї, що коли з одної сторони доносять, що Цанков вертає до Болгариї, то з другої сторони орґани правительственнi вiдкидають всяку гадку номиреня ся з Росиєю. Згадана ґазета каже, що правительство болгарске повинно би раз оголосити проґраму, котра би була всiм зрозумiла, а в котрiй не стояли би в суперечности дiла зі словами.

Новинки.

Львiв дня 17 серпня.

— **Завтра, дня 18 серпня,** сьвяткує вся наша держава уродини Є. В. Цiсаря Франц-Йосифа I. В сей сьвяточний день кождий городянин австрийский молить Бога о здоровле для ласкавого Монарха, котрому кождий Его нарiд рiвно-ж дорогий і серцю милий. Галичина, для котрої Найясн. Монарх тiлько зробив добродiйств, котру Він сего року вiдвiдає, щоби бачити своїх прихильних городян, прилучує ся в день уродин Монарха до загального бажаня цiлої держави, щоби Господь ще много лiт держав нам ласкавого Цiсаря при добрiм здоровлю на добро Его народiв.

— **Є. Е. п. Намiстник** вернув з вiдпустки до Львова на сталий побут.

— **Iспити зрiлости** в осiннiм речинци зачнуть ся у Львовi в академичнiй гiмназиї дня 21 вересня с. р., в гiмназиї другiй 17 вересня, в гiмназиї Франц-Йосифа 21 вересня, в гiмн. четвертiй iспити поправляючi 17 вересня, в школi реальнiй 24 вересня. Тi, що мають поправляти iспити з одного предмету, мають зголосити ся перед речинцем що найменче на три днi в дирекциї того закладу, де складали iспит перед фериями. А тi, що будуть складати цiлий iспит, мають зголосити ся на вiсiм днiв перед iспитом, в назначенiм для них закладi.

— **Слово правди нашим противникам.** „Батькiвщина", популярна часопись п. Романчука, заговорила в послiднiм числi про „Народну Часопись" дуже неприхильно. Помiстила допись з Косiвщини, в котрiй сказано, що о хiснi з „Народної Часописи" не можна без кепкованя говорити. „Хосен — каже — мають тiлько писарi громадскi, котрi еї нумери пильно складають а з кiнцем року продають жидам на перець. Се факт! Крiм материяльної шкоди е з „Народної Часописи" декуди шкода моральна. Менi самому доводилось чути вiд селян, що „лише Поляки (польскi посли) вступають ся за народом, а не Русини (рускi посли)." — „Дiло", часопись також п. Романчука, передрукувало ту допись з „Батькiвщини"; очевидно годить ся з судом ч. дописувателя з Косiвщини. На такi тяжкi закиди мусимо сказати кiлька слiв у власнiй оборонi. Поминаємо ту неконсеквенцию в дописи, що коли писарi складають „Народну Часопись" і продають еї жидам на перець, то в громадi нiхто не може мати з неї моральної шкоди, бо нiхто не читав еї... Принявши, що нашу часопись таки дехто читає, можемо сказати, що лише пiвголовок мiг з неї виснувати повисший суд про польских і руских послiв. Всякий же розумний читач не найшов певно в нашiй часописи такого дивовижного суду, що л и ш е польскi посли вступають ся за народом (розумiє ся, нашим). Ч. дописуватель з Косiвщини, а з ним „Батькiвщина" і „Дiло" тут грубо перехопились. Власна хвальба сорочки не дасть — то правда; і нам дуже не хоче ся говорити о тiм, чи о хiснi з „Народної Часописи" можна без кепкованя говорити, чи нi. Алеж і то правда, що хто сам собi не знає цiни, той не гiдний, щоби і его люди цiнили. З тої причини не хочемо бути надто скромнi, а спитаємо себе і людий щиро: Чи може народовець з чистою совiстию сказати, що „Народна Часопись" тiлько жидам на перець придала ся? А чей же по щирости скаже кождий, що з неї е і хосен — і то не малий.

Ми не можемо зрозумiти способу думаня тих, що обiбрались верховодами народними. Они-ж знають, що три чверти нашого народа то безграмотна, неосьвiчена маса, а лиш якiсь кiлька сот тисяч Русинiв е письменних. Они знають, що на тих кiлькасот тисяч письменних ледви може десята частина щось читає. Они і ми дуже добре знаємо, кiлько „Просьвiта" має членiв, кiлько „Дiло", „Батькiвщина" і нашi часописи мають читачiв — і як они всї нарiкають, що нарiд байдужний до читаня, неохочий до просьвiти. Здавалось би, що тi верховоди повиннi бути вдоволенi, коли що року звиш пiвтора мiлiона чисел якогось незвичайно дешевого видавництва розходить ся скрiзь по Галичинi — так що хто рускої букви нiколи не бачив, той тепер має нагоду бачити, привикати і читати видавництво, писане на чистiй рiднiй мовi.... А тимчасом виходить, що тi верховоди невдоленi; не хотять, щоби нарiд читав. „Народна Часопись" — рiч непотрiбна — каже „Батькiвщина" і „Дiло". Патентованi вер-

---

дем, украшену також божими палицями на всiх чотирох рогах. Господар наливає тогди горiвки до чарки, приносить насамперед жертву всiм богам, вiдтак пє сам а наконець честує і гостий. Тепер кличуть і „медвежу матiр", господиню дому та дають і їй горiвки; она бере чарку, зачинає плакати, заливає ся рiсними сльозами та заводить як за рiдною дитиною, і приносить жертву богам за всiх гостий, але вже з коротшою церемонiєю та наконець і сама випиває горiвку. На дворi коло медвежої клiтки повтаряє ся та сама церемонiя і медвiдь дiстає також горiвки. Тогди беруть ся жiнки і дiвчата за руки та зачинають танцювати доокола клiтки і спiвають. Господиня і другi старi жiнки, що також колись плекали медведiв посiдають пiд хату та плачуть і заводять. До сеї забави вмiшає ся часом і медвiдь. Проф. Гiчкок, що був раз на такiм празнику у Аiнiв, розповiдає, що коли розпочав ся танець, медвiдь став неспокiйний, почав бiгати по клiтцi а наконець і вити.

По сiм танци iдуть всї до сьвятого плота, украшеного новими божими палицями і зеленим листем бамбусовим яко ознакою воскресеня медвежої душi, сьвятими мечами, сагайдаками і т. д.; там висять вже також ковтки і нашийники, якi закладають медведеви до смерти. Тепер дають горiвки і сьвятому плотови а „отена" (начальник) дає знак до властивого торжества. Три найвiдважнiйшi паробки зачинають тогди танцювати коло сьвятого плота попiдоймавши в гору руки, в котрих держать божi палицi, по однiй в кождiй. Коли танець скiнчить ся, iдуть до клiтки закладають медведеви нашийник і виводять его та обводять доокола клiтки, щоби він ще раз перед смертию натiшив ся свободою. Вiдтак всї мужчини обступають медведя і стрiляють в него незатроєними червоними стрiлами. Тепер притягають медведя ще живого недалеко до плота, пхають ему в горло полiно, кладуть его на землю а на верх него довгу дошку і всї мужчини сiдають на ню і так задушують медведя. Жiнки зачинають тогди плакати і голосити та нiби бють мужчин за то, що они зробили смерть бiдному медведеви. Опiсля притягають медведя таки вже пiд сам плiт, закладають ему ковтки в уха і нашийники, розпорюють черево поздовж а найстарший вiком мужчина пє до него, дає ему трошки а собi найбiльше і так пють всї, доки аж не попють ся до безтяму. Жiнки і дiвчата тимчасом танцюють і спiвають а паробки лiзуть на хату та розкидають пляцочки помiж людий, що стоять на улици і дивлять ся на се торжество.

Звичайно аж на другий день стягають шкiру з медведя аж по голову, кров з него пють а печiнку крають на дрiбнi куснї і їдять з солию. Вiдтак вiдтинають голову і вiшають на сьвятiм плотi помiж другi вже старшi а мясо дiлять помiж гостий. Наконець роблять ще й дiру в головi медведя, коли то самець — то з лiвого боку, коли-ж самиця — то з правого боку, виймають з неї мозок, мiшають таки сирий з горiвкою і пють. Наконець украшують медвежу голову божими палицями і бамбусовим листем та встромлюють на кiл в плотi а на нiм прибивають вiдтак на охрест то полiно, що медвiдь мав в горлi, щоби на нiм вiшати пiд головою сагайдак і меч. Тепер випивають ще раз по кiлька чарок горiвки, жiнки заплачуть та заголосять впослiдне і медвежий празник кiнчить ся.

Цiкавий се народець, тотi Аiни, нема що сказати; лиш нiхто не може вiдгадати, звiдки він взяв ся на японьских островах і до якої раси він належить. Тi ученi, що знають дуже добре азийскi народи, кажуть, що Аiни ще найбiльше подiбнi з лиця до людий в глубокiй Росиї, а своїми звичаями особливо празником медвежим нагадують Фiнiв та Остякiв; може отже бути, що они зайшли колись дуже давно на сї острови з пiвнiчної Азиї. Другi знов кажуть, що Аiни то первiстнi жителї японьских островiв, котрих Японцї вже виперли аж на кiлька послiдних островiв і там їх наконець задушать так, як они того медведя пiд дошкою.

Столицею японьскої держави есть мiсто Токiо, що значить „столиця Всходу". Давнiйше называло ся се мiсто аж до 1869 р. Едо. До того року було мiсто Мiяко назване тепер Кiото, резиденциею японьского цiсаря а в Едо панував другий цiсар, котрий властиво був лиш шоґуном („шоґун" значить тiлько що „перший мiнiстер і начальний командант армiї") а присвоїв собi власть цiсарску. По вiйнi в 1868 р. скасовано шоґунат а цiсар перенiс свою резиденцию до Токiо. Вiд тогди змiнено і назви обох мiст. Токiо есть мiстом великим, бо має около мiлiон мешканцiв. Оно лежить над рiкою Сумiдаґава, котра дiлить его на двi части. Середина мiста, де есть резиденция цiсарска, і два передмiстя лежать по однiм боцi тої рiки, а два другi передмiстя по другiм боцi. Крiм того перепливає через мiсто ще друга менша рiка, котра впадає до Сумiдаґави а вiд обох тих рiк розходить ся по мiстi дуже богато красно удержаних каналiв, на котрих есть богато кладок і вузоньких деревляних мостiв, з котрих найважнiйший т. зв. Нiпон-басi, т. е. „нiпоньский мiст", вiд котрого числить ся вiддалене в цiлiм краю. Середина мiста есть обведена високим муром, як яка крiпость і тут

ходови взяли патріотизм і розуміне справи рускої в монополь і відмавляють всім иншим права відзивати ся до свого народу. Они лише стоять на чисто народнім ґрунті — а ми ні; они лише помагають народови — а ми шкодимо.... Що они „покацапіли“, що они до крайности неконсеквентні в поглядах на народність і від 80-их років цофнули ся взад, замість поступити в тім зглядї наперед — то нічо не вадить; они народовці, що стоять в обороні свого народу; всякий инший не народовець, шкідливий народови.

Але ми, на щасте, маемо то глубоке пересьвідчене, що народови також помагаемо по своїм силам. Ми не гірші народовці, як патентовані патріоти, і понижати себе не дамо леда безглуздому дописувателеви. Ми маемо докази, що богато-богато людий прихильнїйше думае про нашу ґазету. Не лише тисячі селян, але й осьвічені верстви читають радо і неодного навчають ся з „Народної Часописи“. І ми лиш пожалувати можемо чоловіка, що взагалї якусь ґазету складае на продаж на перець. Такий чоловік продасть на перець навіть „Батьківщину“ і „Дїло“, а зовсім не заслугуе на величане. Алеж тут у тім всім виходить на верх страх „Батьківщини“.... Ми розуміемо той страх, та не хочемо задля того припустити у редактора еї аж таке засліплене, щоби він дальше свого носа не міг бачити....

— **Гості на виставу.** На завтра (на Спаса) і позавтра приїде 750 осіб з Сокаля на виставу; відтак гості з Бродів, Коросна, Пільзна, Перемишля і инших сторін. Дня 23 с. м. приїде зі Стрийщини 800 осіб.

— **Вистава коний** відбуде ся у Львові в перших днях вересня. Буде виставлених 302 коний двірских і 187 коний селяньских.

— **В Ізаківцях** в повіті камецкім пробувае тепер межинародна комісия і означуе границю межи Росиею і Австриею. Поміж тими двома державами становила природну границю ріка Збруч. Та ріка змінила остатними лїтами свое русло так, що декотрі кусні землї, приналежні до Австриї, приділила до Росиї, а росийскі до Австриї. Отже тая комісия мае установити повну границю. Свою роботу почала при устю Збруча. Пише о тім „Кіевлянин“.

— **Триста шевців** урядили собі віче у Львові минувшого вівтірка. Радили над доставою обуви для войска. Львівскі шевцї заложили собі товариство для тої достави, через що дрібні промисловці мають шкоду, бо не можуть видержати конкуренциї. Шевцї рішили не записувати ся до того товариства, тілько старати ся на власну руку о доставу для войска.

— **О страшній пригоді** при будові палати банку доносять з Сатмару. Мур огневий завалив ся, пробив стелю другого і першого поверха і загребав богато людий. З під румовища заваленої будови витягли доси 16 робітників; з них пять смертельно ранених.

— **Наука дяківства.** З днем 1 вересня с. р. розпочинае ся більший курс науки дяківства в школї п. Ігнатия Полотнюка при катедрі в Станіславові. Для молодших кандидатів курс буде тревати 8—10 місяців, а для старших дяків курс приготовляючий до іспиту дяківского розпічне ся 1. жовтня с. р. і буде тревати 3—4 місяців. Кромі звичайних предметів вимаганих при іспиті консисторскім, буде викладати ся теория музики і сьпів хоральний (на жадане також і писарки громадскої за осібним винагородженем). Кандидати мають виказати ся: метрикою хрещеня, сьвідоцтвом шкільним укінченої що найменше третої кляси народної школи і сьвідоцтвом моральности виставленим дотичним урядом парохіяльним. — Близші услівя подасть листовно — *Ігн. Полотнюк* управитель хора катедрального в Станіславові.

— **Сосна сьв. Онуфрия.** В лїсах підзамецких графів Замойских е сосна, котра росте дуже дивно. Все еї коріне вистае ня верх землї і занимае кількадесять квадратових ліктів. І то коріне випустило малі галузки, покриті густо чатиною. О тій соснї оповідае собі нарід таку леґенду: В давні часи сьв. Онуфрий, ідучи з Підзамча на відпуст до Ласкарева в спеку, присів дня спочинку під тою сосною, що росла на чистім піску. Щоби собі не поваляти одежі, простер під деревом хустину і в тій хвили сосна випустила з коріня галузе і покрила цілу землю довкола пня чатиною. Тепер ту сосну селяни дуже шанують. Обгородили еї плотом і дбають о то, щоби її хто не зашкодив.

— **Люди зперед потопа сьвіта.** З Берна доносять про дуже цікаве передісторичне відкрите. Именно в Предмості коло Прерова, в місцевости звістній з многих передісторичних викопалин, веде вже від довшого часу консерватор Машка, директор реальної школи в Тельчи розкопи, що видали вже обильні результати. В послїдних кількох лїтах виконав там Мошка більше як 300 костий мамутових. Сими днями удало ся ему відкопати разом з кістьми мамута також добре удержані кістяки цілої ділювіяльної (передпотопної) родини, зложеної з шістьох осіб. Особливо кістяк мужчини задержаний дуже добре і визначуе ся величезними розмірами. Се відкрите о стілько цікавійше, що оно есть першим в середній і північній Европі і що відбирае погляд данського ученого Стенструпа, що рівночасно з мамутом не жили люде. Директор Машка мае сими днями зложити справоздане з свого відкритя центральній комісиї у Відни.

— **Померли:** Др. Дмитро Чипчар, ад'юнкт прокураториї скарбу, член Інститута Ставропигийского і Народного Дому, в Рожнїтові в 39 р. житя, полишаючи вдову і сина. Покійний був довгі лїта учителем сьпіву в львівских бурсах руских. — Антін Лучкевич, бувший професор гімн. і довголїтний директор женскої семинариї львівскої, номер у Львові в 77 житя. — Дмитро Крайчик, радник краевої Дирекциї скарбу у Львові, в 44 р. житя. — Володимир Висоцкий, польский поет в Кпіві.

Всячина.

— **Де поділи ся гелерн?** Таке питане ставить Fremdenblatt і каже, що не один з его читателїв мусів вже поставити собі таке питане, бо „гелерів“ (по нашому сотиків) не видко зовсім в публичнім обигу. Висша від него монета дрібна, 2 гелери (або два сотики), що мають ту саму вартість як „старий“ крейцар, видко, покривае всю потребу. Коли-ж знае ся, що в 1893 р. вибито у віденьскій монетарни 29 мілїонів штук по однім сотику вартости 145.000 зр. і що сего року мають ще вибити трийцять мілїонів таких же сотиків, а вже доси вибито їх 13 мілїонів — то певно мусить кождого здивувати, длячого сеї найменшої монети дрібної нїгде не видко. Де-ж поділи ся тоті сотики бронзові. Можна було сподівати ся, що ті сотики будуть грати більшу ролю як давні півкрейцарі, що неодна річ подешевіе, бо давнїйше півкрейцарами платило ся хиба лиш тогди, коли куповало ся циґара н. пр. віржінїя по 5 і пів та по 3 і пів крейцара. Тепер же сотик (гелер) значить тілько що пів крейцара, а він не мае нїякого значіня. Треба було вже тогди, коли заводжено нові гроші надати ему якесь значіне. Длячо би н. пр. не продавати булок, що давнїйше коштували 2 кр. по 3 сотики, значить ся по півтора крейцара. А так можна було зробити з богато иншими річами. Правительство могло само пустити деякі річи як н. пр. циґара, папіроси, марки листові дешевше о один сотик або пів крейцара. Тогди сотики мали би якусь вартість, а нинї навіть жебрак не хоче їх брати.

Телеґрами.

Відень 17 серпня. Дневник розпоряджень войскових оголошуе, що почавши від 18 с. м. мають всі кадети, що не суть заступниками офіцирів, побирати їх платню і 12 зр. додатку службового. Аспіранти служби провіянтової одержать подібну платню.

Сараєво 17 серпня. В честь конґресу археольоґів відбув ся у начальника краю бар. Аппеля пир, на котрім бар. Аппель підніс тоаст в честь Є. Вел. Цїсаря.

Трієнт 17 серпня. Найдост. Архікнязь Альбрехт прибув тут вчера пополудни з Кампіліо, а вечером від'їхав до Ґмунден.

Рим 17 серпня. Узброене кріпости Касаля вже закінчено і спокій на дорозі комунїкацийній забезпечено.

За редакцию відповідае Адам Краховецкий.

есть резиденция давних шоґунів, а тепер мікада, обнимаюча множество палат, домів, сьвятинь і красних огородів. Тут суть також палати членів цїсарскої родини і найвисших урядників. По за сим іде друга часть міста, де знов богато палат давних вельмож япаньских (даімйо) і доми давної ґвардиї шуґуньскої. Всї ті доми побудовані однаково, всі білені і виглядають дуже красно, хоч простенько собі побудовані. І ся часть міста так само як і середина, обведена доокола високими мурами і фосами. Аж поза нею есть властиве місто, повне рухливого житя купецкого. Тут множество простих і рівних улиць, а всї бруковані, по середині трохи висші, щоби вода добре на боки стїкала, повно огородів, сьвятинь та лїсків.

Доми в Токіо суть переважно на один або два поверхи, а всї деревлянні, через що есть велика небезпечність пожарів і місто вже нераз погоріло. З тої причини есть на кождій улици деревлянна вежа, збита з лат і вистаюча понад доми, на котрій стоїть сторож і дае зараз знати, скоро де горить. На улицях стоїть також множество малих вівочків на однім або на двох колісцях, а при кождім візку есть чоловік; ті візки заступають там наших фіякрів, они називають ся „інрікіша“, а в цілім місті есть їх більше як 20.000. Годить ся також згадати про красні і богаті сьвятинї буддайскі і монастирі, котрі однакож в послїдних часах дуже підупали. Наконець есть в Токіо богато всіляких висших і низших шкіл та університет під проводом европейских' професорів, відтак шпиталї, уряд почтовий і телеґрафічний, знамениті готелї, чаївнї, в котрих дївчата, звані „несан“ (наші каварки) подають гостям чай і т. д.

На полудневім заходї від міста піднимае ся височезна гора огниста, вулькан Фуджіяма, котрого вершок вкритий сьнїгом. Сам Фуджіяма вже від кількох сот лїт не вибухае, але зараз коло него есть друга гора, властиво другий кратер Фуджіями, званий Асіняама. Скоро лиш з того кратеру зачне показувати ся дим, то річ певна, що буде землетрясене. А ті землетрясеня в Токіо і его околици бувають досить часті й нераз дуже страшні. Досить пригадати, що в 1854 р. згинуло тут від землетрясеня 40.000 людий. Та і сего року в червню було там страшне землетрясене. Вартеґ, котрий під ту пору був в Йокагамі, так его описуе: Ледви що війшов я до моеї комнати і ляг на софу, як нараз почали всі меблї в комнаті танцювати, комода перевернула ся, а стіни почали тріщати; цілою хатою носило. Я вибіг на улицю і пустив ся над море. Доокола мене все валило ся, а люди втікали, куди хто видів. Коли я опісля приїхав до Токіо, то побачив, що тут було ще страшнїйше землетрясене. Доми і мури були повалені; з муру, що есть доокола цїсарскої палати, повикидало тесове камінє на 50 метрів далеко. Майже всї державні будинки були ушкоджені а найбільше парлямент і будинок міністерства справ заграничних; будинок італїяньского посольства так розвалило, що его треба на ново ставити. Дивним дивом цїсарска палата ані троха не потерпіла. До півпята мінути згинуло в Токіо від землетрясеня 36 людий, 300 було покалїчених, 3720 домів дуже ушкоджених, а в 96 місцях земля попукала. До того ще згоріло в ночи 500 домів.

(Дальше буде).

ІНСЕРАТИ.

З друкарні В. Лозиньского під зарядом В. І. Вебера.